

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของนายสมชาย พงษ์ธา ตุลาการรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำร้องของผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่งของศาลแขวงสุพรรณบุรี ระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ โจทก์ นายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ จำเลย เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ เป็นโจทก์ฟ้องนายสมศักดิ์ โรจนสถาพรกิจ พนักงานส่วนตำบลของโจทก์ เป็นจำเลยต่อศาลแขวงสุพรรณบุรี ว่า จำเลยกระทำความผิดทางวินัยขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และโจทก์มีคำสั่งไล่อำเลยออกจากราชการแล้ว จึงฟ้องเรียกเงินที่จำเลยได้รับไปในขณะที่ดำรงตำแหน่งพนักงานส่วนตำบลของโจทก์ จำนวน ๕๗,๘๕๗.๒๘ บาท จำเลยให้การว่า จำเลยไม่ได้กระทำความผิดทางวินัยขาดราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน คำสั่งของโจทก์ให้ไล่อำเลยออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเลขานุการคณะกรรมการบริหารเป็นเงินที่จำเลยเบิกจากโจทก์ ในขณะที่จำเลยปฏิบัติหน้าที่ราชการ การที่โจทก์มีคำสั่งไล่อำเลยออกจากราชการ โดยให้มีผลย้อนหลังเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเงินดังกล่าวคืนจากจำเลย ศาลแขวงสุพรรณบุรี มีคำพิพากษาในประเด็นที่เกี่ยวกับคำสั่งของโจทก์ที่ไล่อำเลยออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ว่าไม่ปรากฏข้อเท็จจริงจากการนำสืบของจำเลย เรื่องการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของโจทก์หรือ

การดำเนินคดีต่อศาลปกครองเพื่อเพิกถอนคำสั่งนั้น จึงต้องฟังว่าจำเลยไม่ได้ดำเนินการเพื่อเพิกถอนคำสั่งของโจทก์ คำสั่งดังกล่าวย่อมยุติและเป็นที่สุดแล้ว ถือว่าจำเลยกระทำความผิดวินัยฐานขาดราชการเกินกว่า ๑๕ วันจริง และคำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และมีคำพิพากษาในประเด็นเรื่องโจทก์มีสิทธิเรียกร้องเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลยหรือไม่ว่า ระหว่างการสอบสวนข้อเท็จจริงโจทก์ไม่ได้สั่งพักราชการหรือให้จำเลยออกจากราชการไว้ก่อน เมื่อจำเลยกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการก่อนมีคำสั่งไล่ออก จำเลยย่อมมีสิทธิเบิกเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนเสขานุกรณะกรรมาธิการบริหารของโจทก์ได้ แม้โจทก์จะมีสิทธิไล่จำเลยออกจากราชการย้อนหลังไปถึงวันละทิ้งหน้าที่ราชการก็ตาม แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นการทำให้เสียประโยชน์ตามสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย สิทธิการได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน และเบิกค่าเช่าบ้านของจำเลยก่อนที่โจทก์จะมีคำสั่งไล่ออกนั้น ถือว่าเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของจำเลย โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกเงินพร้อมดอกเบี้ยคืนจากจำเลย พิพากษายกฟ้อง

จำเลยอุทธรณ์คำพิพากษาศาลแขวงสุพรรณบุรี ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ตรวจสอบจำนวนประชุมปรึกษาแล้วเห็นว่า โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยคืนเงินเดือน ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทน เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จำเลยไม่ต้องคืนเงินดังกล่าวให้แก่โจทก์ การที่จำเลยอุทธรณ์ว่า คำสั่งของโจทก์ที่ไล่จำเลยออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้หากจะฟังได้ดังที่จำเลยอุทธรณ์ ก็หาทำให้ผลของคำพิพากษาเปลี่ยนแปลงไปแต่ประการใดไม่ อุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลย

จำเลยยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จำกัดสิทธิและเสรีภาพของจำเลย โดยกำหนดให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไม่รับวินิจฉัยกรณีที่เห็นว่าต้องด้วยบทบัญญัติดังกล่าวทั้ง ๆ ที่จำเลยได้ต่อสู้ว่าคำสั่งของโจทก์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นคำสั่งที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของจำเลย โดยศาลชั้นต้นได้ชี้สองสถานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘๓ ซึ่งถือเป็นประเด็นข้อพิพาทและจำเลยได้ยกขึ้นเป็นประเด็นข้อต่อสู้ในศาลอุทธรณ์แล้ว ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ และขอให้ศาลฎีกาส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกาพิจารณาคำร้องของจำเลยแล้ว เห็นว่า เมื่อจำเลยโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๖๔ และไม่ปรากฏว่าเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว จึงให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยดังกล่าวไปเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ต่อมา ขณะคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๘ และให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงพร้อมกับรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ โดยมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ หรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๓๕ วรรคท้าย ให้โอนบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๘ มาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้

ปัญหาวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้สิ้นสุดลงไปแล้ว คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยังจำต้องวินิจฉัยปัญหาข้อโต้แย้งตามคำร้องของจำเลยที่ส่งตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ขณะจำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาส่งข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไปให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๔ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ ซึ่งหากบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามข้อโต้แย้งของจำเลยดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บทบัญญัติเช่นนั้นก็เป็นอันใช้บังคับมิได้ มีผลให้ไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่คดีของจำเลยซึ่งยังไม่ถึงที่สุด ปัญหาข้อโต้แย้งของจำเลยดังกล่าว คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงยังจำต้องวินิจฉัย

ในปัญหาที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔ หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ กำหนดให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ มาตรา ๒๗ กำหนดให้สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง และมาตรา ๒๘ กำหนดถึงข้อจำกัดสิทธิของบุคคลที่จะอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และกำหนดหลักประกันให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ บทบัญญัติทั้งสามมาตราดังกล่าวเป็นเพียงบทบัญญัติที่คุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญเป็นการทั่วไป มิได้รับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดถึงหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายของคู่ความที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นอุทธรณ์ มิได้เกี่ยวกับการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐ หรือเป็นการทำให้สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้ไม่ได้รับความคุ้มครอง อันบุคคลใดจะนำมาอ้างได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่ละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของตนตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติรับรองไว้ดังกล่าว จึงไม่มีกรณีที่น่าจะกล่าวอ้างได้ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

สำหรับในปัญหาที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๔ หรือไม่นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๔ บัญญัติว่า “บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์การของรัฐ

ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมาย กฎ หรือ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ” บทบัญญัตินี้ เป็นบทบัญญัติเพียงรับรองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของบุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ ให้คงมีอยู่เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปแม้บุคคลดังกล่าวจะเป็น ข้าราชการ เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐก็ตาม และอาจถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญนั้น โดยกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจรรยาบรรณ ซึ่งเห็นได้ชัดว่ามีได้เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายของคู่ความที่จะยกขึ้นอ้าง ในการยื่นอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง แต่ประการใด จึงไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งกันได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๖๔

นายสมชาย พงษ์ธา

ตุลาการรัฐธรรมนูญ